

VELTA HOLCMANE,
 AGRITA LŪSE
 FOTO: JĀNIS DRIPE

Arhitekts un būve. Mijiedarbība

Ar Latvijas lielākās un ilgākās būves autoru arhitektu Gunāru Birkertu tikāmies šā gada 15. maijā Latvijas Arhitektu savienībā, kad cienījamais arhitekts laipni piekrita atvēlēt laiku stundas garumā nelielai sarunai. Visus šos gadus kopš jaunās LNB ēkas ieceres sākuma Gunārs Birkerts vismaz pāris reižu gadā, šķērsojot Atlantijas okeānu, viesojas Latvijā. Pārrēķinot skaitļos – ieceri no finiša posma šķir vairāk nekā 20 gadi, tātad arhitekts te pabijis aptuveni 40–60 reižu, nolidojot neskaitāmus tūkstošus kilometru. Vienas ēkas dēļ! Nebūs pārspīlēti teikts, ka šī ir visilgākā ēka arhitekta pieredzē, bet nebūt ne mērogos un finansiālajā ietilpībā apjomīgākais projekts. Lēmumu realizācija par LNB jaunās ēkas būvniecību bijusi lēna un smagnēja, bet iemesli nav īsti izprotami, un iesaistīto institūciju pārstāvji par tiem runā izvairīgi. Taču ļoti ceram, ka ēkas radītais pārsteigums un iedvesma, kad tā tiks atvērta publikai, būs grandiozāks un tajā noslīks un piemirsīsies visas grūtības, lai kādas tās būtu bijušas – birokrātiskās vai būvnieciskās.

GUNĀRS BIRKERTS
 ARHITEKTS

Jautājums par seno stāstu. 1989. gadā bija skice ar viena veida apjomu, kas divdesmit gadu laikā tomēr ir transformējies. Ir redzētas ārkārtīgi daudz Jūsu zīmētas skices, kas šobrīd pieejamas LNB fondos un ko esam izskatījuši. Kādi bija iemesli ēkas tēla transformācijai?

Sākotnēji ēkas apjoms iestiepās pāri Akmens ielai, virzot satiksmi pazemē. Tā bija garumā izstiepta ēka, kuras apjoms tapa, vadoties no formas. Taču jāsaka, ka lielums un forma nav mainījušies, ir izpildīti visi nosacījumi, lai apmierinātu bibliotēkas funkciju un tās speciālistu sastādīto programmu līdz pēdējam kvadrātmetrām. Aprēķinot iespējamās lietošanas izmaksas sākuma versijai, tika samazināta programma, un apjomu nācās nocirst, pārstumjot ēku

uz Uzvaras bulvāra pusi, un rezultātā tika zaudēta viena nozīmīga vēsturiska ēka. Mana filozofija nav mainījies – sākotnējais koncepts, ka bibliotēka ir kalns, izskatās tieši tā, kā ir. Ja man pasaka, ka kalns ir par lielu, es uztaidu to mazāku, bet tas joprojām ir kalns, stikla kalns. Tiesa – vairs nav tik švuncīgs kā sākotnēji, bet tas ir stikla kalns. Tas nemaina savu vizuālo tēlu, tikai lielumu, ko var darīt nepārtraukti. Piemēram, izmaiņas spicē notika tīri funkcionāli, vajadzēja ielikt trepes un stikla būdiņu augšā, kur tās trepes ielikt. Vajadzēja paplašināt galeriju, to izdarīju – koncepts no tā nemainījās. To joprojām var redzēt kā stikla kalnu, kā gaismas pili. Tas gan mainījās. No stikla kalna pēkšņi nāca metamorfoze uz gaismas pili. No Raiņa uz Ausekli [«Gaismas kalna